

[DATUM FÖR BESLUT]

Naturresevat Stora Vika kalkbrott

NYNÄSHAMNS KOMMUN

I förgrunden: Nicktistel, längre bak: åkertistel. Foto: Leif Branting.

Innehåll

Uppgifter om naturreservatet	3
Beslut	3
Syftet med reservatet	4
Prioriterade bevarandevärden	4
Reservatsföreskrifter	5
A Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde.	5
B Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång	6
C Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken för allmänheten	6
D Undantag från föreskrifterna	7
Föreskrifternas ikraftträdande	7
Skötsel, förvaltning och tillsyn	7
Upplysningar	8
Skälen för kommunens beslut	8
Beskrivning av området	8
Geologi	8
Kulturhistoria	9
Biologi	9
Friluftsliv och rekreation.....	10
Ärendets beredning	10
Kommunens bedömning	11
Förenlighet med hushållningsbestämmelser, regionala planer och översiktsplan	11
Miljökvalitetsmål.....	12
Intresseprövning	12
Att överklaga	12
Bilagor	12
Kungörelse.....	12

Beslut om bildande av naturreservat Stora Vika kalkbrott i Nynäshamns kommun

Antal bilagor: 5

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Stora Vika kalkbrott
Kommun	Nynäshamns kommun
Län	Stockholms län
Socken	Sorunda socken
Lägesbeskrivning	Området ligger strax sydost om samhället Marsta, cirka 10 km nordväst om tätorten Nynäshamn.
Naturgeografisk region	25 c, Södermanlands och Norra Götalands kust och skärgård
Fastigheter	Del av Stora Vika 6:1 och del av Stora Vika 6:29
Areal	46 ha
Därav landareal	35 ha
Fastighetsägare	Stora Vika Fastigheter AB (Stora Vika 6:1) Djursnäs Damm AB (Stora Vika 6:29)
Förvaltare	Nynäshamns kommun
NVR-nummer	2048638

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar kommunfullmäktige i Nynäshamns kommun att förklara det område som med heldragen linje angivits på bifogad karta, (bilaga 1) som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara Stora Vika kalkbrott.

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att

- bevara och utveckla den biologiska mångfalden i och kring ett nedlagt kalkbrott. Områdets flora som framförallt är knuten till den kalkrika berggrunden ska bevaras och utvecklas. Förutsättningarna för den rika insektsfaunan ska utvecklas och gynnas. Lövrika skogsmiljöer ska gynnas och vattenmiljöer ska bevaras.
- skydda, tillgängliggöra och sprida kunskap om områdets natur- och kulturhistoriska värden, inklusive geologiska värden. Den geologiska mångfalden ska skyddas och synliggöras och områdets funktion som referenslokal för geologisk forskning bevaras.
- främja områdets betydelse som tätortsnära friluftslivs- och rekreationsområde. Reservatet ska vara tillgängligt för friluftslivet på ett sätt som inte äventyrar naturvärdena.

Syftet ska uppnås genom att

området sköts på ett sätt som skyddar och utvecklar den värdefulla naturtypen med öppna, örtrika miljöer på kalkberggrund och gynnar områdets biologiska mångfald. Skogen undantas från skogsbruk, med undantag för naturvårdande skötsel som röjning och ljushugning för ökad solinstrålning samt kvarlämnande av död ved.

Geologiska värden synliggörs, bland annat genom en mindre sänkning av vattennivån i brottsjön.

Allmänhetens möjlighet till friluftsliv och rekreation ökas genom enkla anläggningar som stigar, parkeringsplats, grill-, sitt- och utkiksplatser och sanitära inrättningar. En tydlig entré skapas där information om områdets natur- och kulturvärden ska finnas. Inga ytterligare anläggningar eller byggnader får tillkomma i reservatet. Befintliga industribyggnader och föremål säkras och ska bevaras om det är möjligt.

Prioriterade bevarandevärden

- den biologiska mångfalden med de arter som är knutna till områdets naturmiljöer, i synnerhet den mycket värdefulla insektsfaunan och dess värd- och nektarväxter
- kalkpåverkade öppna örtrika ytor
- den kalkpåverkade och örtrika hållmarkstallskogen
- grova och gamla aspar och sälgar
- de vattenfyllda delarna av brottet med sina faunistiska värden och rekreationsvärden
- den geologiska mångfalden på bergväggar, hållar samt i sten- och blockhögar
- kulturmiljöerna bestående av det nedlagda dagbrottet, silobyggnaden och fornlämningarna i området
- områdets landskapsbild och historia som tillsammans bidrar till områdets värde för friluftslivet

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar kommunfullmäktige i Nynäshamns kommun med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

A Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad, mast, vindkraftverk eller annan anläggning annat än anordningar för friluftslivet.
2. bygga om, bygga till eller förändra silobyggnadens exteriör så att byggnadens utseende eller kulturhistoriska värde förvanskas. Annan byggnad får, om den rivs, ersättas med byggnad högst av samma storlek, samt att den nya byggnadens användning ska vara knuten till friluftsliv och rekreation, reservatets skötsel eller för information om reservatets värden.
3. dra fram ledning i luft och vatten
4. anlägga ny väg och parkering
5. anlägga brygga eller annan anordning i vattnet
6. anlägga campingplats
7. bedriva täkt
8. gräva, hamra, spränga, borra, schakta, utfylla, tippa, dämna, dika, muddra eller utföra annan markbearbetning
9. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med området skötsel
10. avverka eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande, eller utföra andra skogliga åtgärder
11. använda kemiska och biologiska bekämpningsmedel
12. tillföra gödningsämne, undantaget kalk
13. införa och sätta ut för trakten främmande växt- och djurarter
14. sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning
15. jaga fågel
16. jaga med hund, undantaget eftersök
17. utfodra vilt och bedriva åteljakt

Utan kommunens tillstånd är det förbjudet att

18. dra markledning
19. uppföra jaktorn och ta upp siktgata

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

B Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar och åtgärder för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar, vägvisare och övriga upplysningsskyltar
2. anläggning och underhåll av vägar och stigar, parkeringsplats, rastplatser, utkiksplatser, grillplatser, brygga, sanitära inrättningar och liknande anordningar för allmänhetens tillgänglighet och friluftsliv, samt jaktorn
3. uppförande av säkerhetsanordningar såsom stängsel, stensäkringar och dylikt
4. ombyggnation, rivning och ersättning av befintliga byggnader
5. naturvårdande skötselåtgärder i form av röjning, slåtter, ljus- och frihugning, naturårdsbränning, kvarlämnande av död ved, bekämpning av invasiva arter, markstörning, användande av befintliga massor och upplag till väg- och stigskötsel och skapande av habitat, borttagande av växtlighet som döljer geologiska värden
6. borttag och flytt av massor och upplag bestående av organiskt material, jord, sand, grus, sten och block
7. sprängning och knäckning av berg och block
8. beteshägn och skogsbete
9. undersökningar av växt- och djurlivet samt av mark- och vattenförhållanden i reservatet
10. åtgärder som behövs för att följa gällande vattendom såsom grävning, borring, pumpning eller annan typ av åtgärd för bortledning av vatten från Sänket

Åtgärderna beskrivs närmare i skötselplanen, bilaga 3

C Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken för allmänheten

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

1. gräva, borra, rista, måla, göra inskrift eller på annat sätt skada berg, jord eller sten. Det är tillåtet att slå stenprover i lösa stenar och block, samt hamra i fast berg utom på markerade platser
2. parkera annat än på anvisad parkeringsplats
3. ställa upp campingfordon eller släpvagn
4. framföra motordrivet fordon annat än på upplåttna vägar
5. framföra båt, annan vattenfarkost och modellbåt
6. elda och grilla annat än på anvisad plats
7. fälla eller skada levande eller döda träd och buskar
8. gräva upp eller på annat sätt skada kärleväxter, mossor och lavar
9. medföra hund eller annat husdjur som inte är kopplat
10. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, eller liknande anordning
11. sätta upp orienteringskontroller och snitslade spår i terrängen
12. cykla annat än på vägar
13. rida annat än på vägar och anvisade stigar
14. fiska

Utän kommunens tillstånd är det förbjudet att:

15. anordna tävlingar och andra evenemang med fler än 100 deltagare, med undantag för naturvandringar, pedagogisk verksamhet och liknande
16. anordna klätterled
17. Hamra i, samt insamla geologiskt material i fast berg i del av område 15b1, 17a1 och 17a2 på föreskriftskartan bilaga 2, utöver på anvisad plats. Tillstånd kan endast ges för vetenskapliga ändamål. För tillstånd krävs remissförfarande med SGU.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

D Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder mot följande:

1. att reservatsförvaltaren eller den förvaltaren utser utför åtgärder som behövs för områdets skötsel och som anges i föreskrifterna B1 – B10
2. att slå stenprover i lösa stenar, samt i fast berg förutom i områdena 12-18 på föreskriftskartan bilaga 2
3. att reservatsförvaltaren eller den förvaltaren utser utför sprängning och knäckning av sten och block i område 13, 15 och 17 på föreskriftskartan, bilaga 2, eller som säkerhetsåtgärd i hela brottet
4. träd som faller över väg eller stig får dras undan eller sågas av så att hindrande stamdel kan flyttas. Sådana träd eller stamdelar får inte tas ut från området.
5. jakträttsinnehavaren får använda terrängskoter (t.ex. fyrhjuling) i samband med uttransport av fällt hjortdjur och vildsvin
6. skötsel av ledningar och ledningsgator, samt siktgator

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen kungjordes av kommunen.

Enligt bestämmelserna i 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna under C omedelbart även om de överklagas.

Skötsel, förvaltning och tillsyn

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer kommunfullmäktige i Nynäshamns kommun bifogad skötselplan (bilaga 3) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

I enlighet med 2 § andra stycket förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Nynäshamns kommun förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet. Ansvar för skötseln ligger på den enhet som har ansvar för kommunens fastigheter. Vid reservatets bildande är det mark- och exploateringsenheten.

Tillsynsmyndighet enligt miljöbalken är Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund.

Prövning av dispenser från reservatsföreskrifterna görs av Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund. Kommunen prövar ansökan om tillstånd gällande A och C-föreskrifterna.

Upplysningar

I reservatet gäller också övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön. Bland dessa kan nämnas följande:

- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), med undantag för sådan jakt som är tillåten enligt samma lag. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).
- Förbud mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § miljöbalken.
- Enligt kulturmiljölagen (1988:950) ska enskilda såväl som myndigheter visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön såvitt möjligt undviks och begränsas.
- Brottsjön och dammarna är enskilt vatten vilket innebär att fiskerätten tillhör fastighetsägaren enligt 9 § Fiskelagen (1993:787).

Vattenåtgärder som planeras i reservatet kan komma att kräva prövning enligt 11 kap miljöbalken.

Beroende av säkerhetsbedömningar kan delar av reservatet behöva stängas av för allmänheten, byggnader inkluderat.

Skälen för kommunens beslut

Beskrivning av området

Naturreseptatet består av ett cirka 22 hektar stort dagbrott och omgivande skog, totalt 46 hektar. Dagbrottet har tillkommit genom brytning av kalksten under perioden 1949 – 1981 då den intilliggande cementfabriken var i drift. Brottet består av två nivåer/pallar, varav den nedre kallas Sänket. Sänket är vattenfyllt och fylls på av regn- och dagvatten. Den norra delen av den övre nivån används för närvarande som industriyta för upplag av bland annat flis. Detta område har mellan kalkbrytningens slut och användandet av området som upplag av flis varit mycket ört- och insektsrik. På den övre nivån i brottet finns även två grunda dammar, områden med sprängstenshögar och ett område med småvuxna tallar. Resterande del av reservatet ligger ovanför brottet och består av skogsmark som i huvudsak är barrträdsdominerad och bitvis blockrik. De mer öppna delarna av skogsmarken är örtrik.

Geologi

Kalkbrottet i Stora Vika har mycket höga geologiska värden. Bergarterna utgörs i huvudsak av urkalksten (kalcitmarmor) metasedimentär gnejs, amfibolit, diabas samt pegmatit med inslag av flera ovanliga mineral. Här finns för Sverige unika värden som till exempel en speciell typ av bergarten pegmatit som är av särskilt vetenskapligt intresse, i vilken Sveriges hittills enda fynd av mineralet bityit har gjorts. Här påträffades även mineralen hinggangit-(Y) och synchysit-(Y) för första gången i Sverige.

Urkalkstenen är ungefär 1900 miljoner år gammalt och i brottet är det möjligt att se många geologiska företeelser och relationer på ett relativt samlat sätt, vilket har ett mycket stort pedagogiskt värde. Brottets väggar, blockhögar liksom den övre nivån samt halvpallen i söder är av geologiskt intresse. Flera geologiska värden finns även under dagens vattenyta.

De geologiska värdena är idag hotade av intressen att skapa utökade industriytor i brottet. Det skulle innebära igenfyllning av Sänket och att viktiga geologiska värden blir otillgängliga/dolda.

Kulturhistoria

Området ingår i riksintresse för kulturmiljövården (Karta – Oaxen – Stora Vika). Dessa tre platser speglar olika faser i den för regionen unika kalkindustrins utveckling och det samhälle detta gav upphov till. Kalkbruket på den lilla ön Karta startade 1832, utvecklades senare på Oaxen från 1865 och vid Stora Vika från 1948. Anledningen till att verksamheten utvecklades i Stora Vika var det stora kalkberg som finns där. I omedelbar närhet av fabriken byggdes ett helt nytt samhälle i funktionalistisk stil. Arkitekt för fabriksområdet var arkitekt SAR Lennart Tham och för bostadsområdet arkitekt SAR Gustav Lettström. Landskapsplaneringen utfördes av Ulla Bodorff.

I Stora Vika finns idag lämningar efter cementfabriken som byggdes 1948 samt dagbrottet där man bröt kalksten och dess tillhörande byggnader.

Inom området finns också ett flertal fornlämningar, främst i form av stenåldersboplatser från neolitisk tid. Boplatserna räknas till den gropkeramiska kulturen som fanns längs Östersjöns kuster. Boplatserna ligger ungefär 25 meter över havet vid den dåtida kustlinjen. Vid Stora Vika finns ett tiotal kända gropkeramiska boplatser. På en av boplatserna, belägen inom det föreslagna naturreservatet, har man hittat en björnhuvudformad yxa, en helt unik föremålstyp. Ingen av boplatserna är helt utgrävd.

Det finns även en fornborg strax utanför den nordöstra delen av reservatet.

Biologi

Kalkbrottet har ett kargt landskap med öppna ruderatmarker, lodräta bergväggar och rasbranter, samt två grunda dammar och den stora brottsjön kallad Sänket. Småvuxna tallar och örter växer här, främst i de södra och östra delarna. Vegetationen ovanför kalkbrottet består till största delen av örtrik hållmarkstallskog och bitvis av öppnare örtrika områden.

Kalkbrytningen har gett upphov till en rik och hög biologisk mångfald i området. Växtligheten i fältskiktet är tydligt påverkat av den kalkrika berggrunden. På de öppna markerna i och kring brottet finns en flora som består av bland annat skärmstarr, sårläka, nästrot, oxbär, blodnäva, vit fetknopp, kärleksört, tulkört, spenört, purpurknipprot, kungsmyntha, kattfot, säfferot och nicktistel. Denna vegetationstyp är mycket sällsynt i den här delen av länet. Floran i området utgör basen för ett mycket rikt djurliv i form av framförallt en artrik insektsfauna.

Kalkbrottet i Stora Vika utgör idag en tillflyktsort för arter som tidigare varit relativt vanliga i kulturlandskapet, men vilkas livsmiljöer är mycket begränsade idag. Fjärilsfaunan är den mest undersökta och 48 rödlistade fjärilsarter har påträffats¹, exempelvis fastlandsapollo, almbarkvecklare, gulfläckig igelkottspinnare, kungsljuskapuschongfly, sälgbrokmal, samt Thunbergs fältmätare, vilka alla faller inom kategorin starkt hotade (EN) i rödlistan 2015². Det finns även åtta arter klassade som sårbara (VU). För fastlandsapollofjärilen är Stora Vikaområdet den enda kvarvarande fastlandlokalen för arten i Stockholms län. Ytterligare 31 rödlistade arter har hittats i området. De utgörs av olika insekter, fåglar, kräddjur, kräftdjur och kärlväxter. Bland de mest rara kan nämnas hasselsnok (VU), praktmånblomfluga (VU) och pärl- och nyponsandbi (båda VU). Ett flertal ovanliga svampar som gynnas av den kalkrika marken finns också i området.

Dammarna som bildats i samband med kalkbrytningen utgör idag livsmiljöer för bland annat större och mindre vattensalamander, svarthakedopping och mindre strandpipare. I Sänket lever abborre och

¹ Palmqvist, 2014 samt registrerade fynd i Artportalen

² Rödlistans kategorier: nationellt utdöd (RE), akut hotad (CR), starkt hotad (EN), sårbar (VU), nära hotad (NT), livskraftig (LC), kunskapsbrist (DD).

den akut hotade flodkräftan (CR). Många av de djur- och växtarter som lever i reservatsområdet finns under EU:s bevarandedirektiv, är rödlistade eller på andra sätt skyddsvärda. Fullständig artlista med kategoriseringar finns i bilaga 3B. För att skydda flodkräftan mot kräftpest föreslås förbud införas mot framförande av båt, annan vattenfarkost och modellbåt i ordningsföreskrifterna.

De biologiska värdena hotas idag av igenväxning samt förstörande av växtplatser genom bland annat avplanande av mark, asfaltering, sprängning samt slitage och damning från tunga fordon. Området påverkas också negativt av att tidigare kulturmarker i anslutning till det föreslagna reservatet växer igen eller används till annat ändamål.

Friluftsliv och rekreation

Kalkbrottets närhet till Marsta samhälle gör att området kring detta utnyttjas flitigt som närrekreation- och friluftsområde. Skogsmarken är strövvänlig och vägarna kring brottet används för bland annat ridning och promenader. Sedan 2007 finns den så kallade Fjärilsstigen, en cirka 4 km lång och stig och promenadväg runt brottet och dess närområde. Längs Fjärilsstigen finns informationsskyltar som berättar om områdets natur- och kulturvärden.

Området besöks också av mer långväga besökare som naturintresserad allmänhet, geologer, mineraloger, biologer, entomologer, botaniker, mykologer, ornitologer, Nynäshamns naturskola med flera, bland annat i forskning- och utbildningssyfte.

Under en period när brottet inte användes för industriändamål utnyttjades brottsjön för bad, skridskoåkning och andra vattenanknutna aktiviteter. Idag är själva brottet inte tillgängligt för allmänheten i och med den pågående industriverksamheten.

Om brottet görs tillgängligt kan området få ett betydande värde för rekreation, friluftsliv, undervisning, forskning och turism.

Sammanfattningsvis finns fyra prioriterade bevarandevärden i området: geologiska, kulturhistoriska och biologiska värden samt värden för friluftsliv/turism. De prioriterade bevarandevärdena är ytterligare specificerade i detta dokumentets början. För att bevara och förstärka de prioriterade värdena krävs att området får en anpassad skötsel, tillgängliggörs, undantas från skogsavverkning och att den industriverksamhet som pågår i brottet idag samt all annan exploatering upphör.

Området bör skyddas som naturreservat för att utveckla de prioriterade bevarandevärdena och ge dem ett långsiktigt skydd.

Ärendets beredning

Kalkbrytningen startade 1948 och upphörde 1980 i samband med att cementfabriken lade ner sin verksamhet. Områdets höga naturvärden uppmärksammades i och med att en översiktlig naturinventering genomfördes i kommunen 1988-1990. Området fick beteckningen "högsta naturvärde".

Brottet har, sedan 1980, används sporadiskt som uppläggningsområde för olika typer av massor för de verksamheter som funnits i fabriksbyggnaderna; Nycol och Bedminster/Rondecò. När Talloil etablerades i Stora Vika utökades verksamheten i brottet betydligt och man började regelmässigt använda brottet som förvaringsplats för flisningsmateriel och bedrev även flisning där. Företaget övertogs så småningom av Stockholms bulkhamn som arrenderar delar av brottet av markägaren Stora Vika kalkbrott AB. Även de använder brottet för lagring och flisning.

Fastighetsägaren tecknade under 2014 ett avtal med SAKAB AB om att anlägga en miljöstörande verksamhet i kalkbrottet. Det föranledde kommunen att ta initiativ till detaljplanläggning av brottet och dess omgivningar, i syfte att skydda de naturvärden som finns där. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden fattade beslut om planbesked i november 2014. I juni 2015 fattade samma nämnd beslut om planuppdrag och i augusti beslut om samråd. Efter beslut om samråd fick kommunen rådet av länsstyrelsen att inte använda PBL-lagstiftningen för att skydda naturvärden utan istället fatta beslut om ett interimistiskt förbud att skada naturvärden enligt 7 kap 24 § miljöbalken.

Den 9 december 2015 fattade kommunfullmäktige beslut (Kf § 168, 2015-12-09) om interimistiskt förbud att skada naturvärden i och omkring kalkbrottet i Stora Vika, del av fastigheten Stora Vika 6:1. Beslutet gällde till den 15 december 2018. Kommunfullmäktige beslutade även att ge miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att förbereda beslut om kommunalt naturreservat för Stora Vika kalkbrott med omgivningar och som skulle fattas senast den 15 december 2018. Eftersom reservatsbildandet drog ut på tiden av olika anledningar förlängdes det interimistiska förbudet till den 16 december 2019 (Kf 256, 2018-12-12). Beslutet överklagades och är inte avgjort.

Under arbetet med reservatsbildandet har även en parallell domstolsprocess pågått. Denna berörde en ansökan om vattenverksamhet gällande tömning av Sänket, d.v.s. den stora brottsjön, i kalkbrottet. Denna process avgjordes under våren 2018 där Mark- och miljööverdomstolen gav avslag på samtliga punkter, d.v.s. avslag för ansökan om dispens från markavvattningsförbudet, ansökan om tillstånd för vattenverksamhet, samt begärandet om syn. Domen överklagades men meddelades inte prövningstillstånd av Högsta domstolen.

Kommunens bedömning

Det nedlagda kalkbrottet och dess omgivningar har höga naturvärden och hyser många arter som pekar på områdets naturvärde, varav 79 stycken³ är rödlistade. Området har bland annat en mycket rik insektsfauna, skyddsvärda djurarter samt sällsynta växter och svampar. Omfattande skogsavverkning och annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden skulle äventyras. De höga geologiska värdena i området är delvis dolda i dagsläget på grund av rådande markanvändning och hotas att försvinna ifall den pågående industriverksamheten utökas. Området är viktigt för närrekreation för boende i Stora Vika och Marsta, men även för övrig naturintresserad allmänhet samt för undervisning och forskning.

Med anledning av detta har Nynäshamns kommun beslutat att pröva frågan om bildande av naturreservat för att skydda de höga värden som finns på platsen.

Förenlighet med hushållningsbestämmelser, regionala planer och översiktsplan

Området är utpekad som högsta naturvärde i Nynäshamns kommuns översiktliga naturinventering. I naturinventeringens bedömning av området i står att bildande av naturreservat bör övervägas. I kommunens översiktsplan (2012) utpekas området som ett "planerat skyddat område". Kommunen har som ett första steg till skydd införlivat området i en lokal grön värdekärna.

Merparten av området utgör riksintresse för kulturmiljövård. Hela området utgörs av riksintresse för högexploaterad kust och rörligt friluftsliv. Området har mycket höga geologiska värden och utgör referenslokal för geologisk forskning.

Kommunen bedömer att naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken, RUF 2010 antagen maj 2010, samt Nynäshamns kommuns översiktsplan som antogs 2012-10-17 .

---

³ Palmqvist 2014, samt Artportalen 2017

Miljökvalitetsmål

Skydd av området bidrar till att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen *Ett rikt- växt och djurliv*, samt *Levande skogar*.

Intresseprövning

Kommunen finner sammanfattningsvis att vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken, finns det skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för området samt att fastställa en skötselplan för att skydda, vårda och utveckla de värden som beskrivits ovan. För att uppnå det starka skydd som behövs för att skydda områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

Att överklaga

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen i Stockholms län, se bilaga 5.

Beslut i detta ärende har fattats av kommunfullmäktige i Nynäshamns kommun (**datum och paragraf**).

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Föreskriftskarta
3. Skötselplan
  - a. Skötselskarta
  - b. Artlista
4. Geologisk karta
5. Att överklaga

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning samt i Stockholms läns författningssamling.

(Datum för kungörande i ortstidning skrivs in här)